

Nr 14

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

Rachunkowość a controlling

Redaktor naukowy

Edward Nowak

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2008

Komitet Redakcyjny

*Andrzej Matysiak (przewodniczący),
Tadeusz Borys, Jan Lichtarski, Adam Nowicki, Zdzisław Pisz,
Waldemar Podgórski, Wanda Ronka-Chmielowiec, Jan Skalik, Stanisław Urban*

Recenzenci

*Ksenia Czubakowska, Maria Hass-Symotiuk, Anna Karmańska, Teresa Martyniuk,
Edward Nowak, Henryk Ronek, Jan Turyna*

Redaktor Wydawnictwa

Joanna Świrska-Korlub

Korektor

Barbara Łopusiewicz

Projekt okładki

Beata Dębska

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2008

PL ISSN 1899-3192

Druk i oprawa: Zakład Graficzny UE we Wrocławiu. Zam. 427/08

Spis treści

Słowo wstępne	11
Urszula Balon: Rachunek kosztów jakości w przedsiębiorstwach przemysłu motoryzacyjnego	13
Urszula Balon, Anna Boratyńska-Sala: Controlling a podejście procesowe w systemie zarządzania	22
Agnieszka Bieńkowska, Anna Zabłocka-Kluczka: FMEA funkcji personalnej – controllingowy instrument diagnozy potencjalnych zagrożeń w obszarze zarządzania personelem	32
Agnieszka Bojnowska: Model rozliczania kosztów według rachunku kosztów działań dla banku spółdzielczego – cz. I: przesłanki, etapy, mapa procesów	43
Adam Bujak: Wykorzystanie wskaźników opartych na kosztach do oceny systemu rachunkowości	51
Magdalena Chmielowiec-Lewczuk: Zakres kontroli kosztów w zakładzie ubezpieczeń	59
Iwona Chomiak-Orsa: Narzędzia controllingowe w ocenie efektywności przedsięwzięć informatycznych	66
Maciej Chorostkowski: Tytuł biegłego rewidenta tylko dla wybranych? ...	73
Janusz Czerny: Rola i znaczenie rachunkowości w procesie restrukturyzacji przedsiębiorstwa	80
Ksenia Czubakowska: Ustalanie przychodów i kosztów świadczonych usług w ramach kontraktów długoterminowych	90
Anna Cwiakala-Malys: Problem efektywnego wykorzystania zasobów w procesie zarządzania państwową szkołą wyższą	100
Marek Dylewski: Ewidencja kosztów zadań publicznych w jednostkach samorządu terytorialnego – wybrane problemy	114
Monika Foremna-Pilarska: Budżetowanie operacyjne przychodów a czynnik czasu	120
Angelika Kaczmarczyk, Katarzyna Piotrowska: Wiarygodność informacji sprawozdawczej a działalność badawczo-rozwojowa	127
Marcin Kaczmarek: Rachunkowość zadaniowa w systemie rachunkowości budżetowej jednostek sektora finansów publicznych	133
Małgorzata Kamieniecka: Rola controllingu w procedurze ustalania odroczonego podatku dochodowego	141
Zdzisław Kes: Charakterystyka prowadzonych przedmiotów w Katedrze Rachunku Kosztów i Rachunkowości Zarządczej	148

Marcin Klinowski: Analiza cyklu życia projektu w ocenie jego efektywności	161
Katarzyna Kluska: Kontrola wewnętrzna w procesie badania sprawozdania finansowego	167
Tomasz Kondraszuk: Rachunkowość zarządcza w rolnictwie w warunkach globalizacji	174
Roman Kotapski: Problemy z budżetowaniem. Krytyka a praktyka stosowania	183
Beata Kotowska: Zarządzanie płynnością finansową w przedsiębiorstwie poprzez budżet wpływów i wydatków	193
Michał Jerzy Kowalski: Identyfikowanie obiektów kosztowych w rachunku kosztów działań	202
Mieczysław Kowerski: Strategie dywidendowe na rozwiniętych rynkach kapitałowych	210
Zygmunt Kral: Controllingowy rachunek wyników szkoły wyższej	219
Wojciech Dawid Krzeszowski: Stopy procentowe w ocenie efektywności zabezpieczenia	228
Dorota Kuźdowicz: Analiza odchyleń w sztywnym i elastycznym rachunku kosztów planowanych	235
Grzegorz Lew: Kontrola w systemie motywacyjnym przedstawicieli handlowych	241
Teresa Martyniuk: Amortyzacja jako instrument strategicznego rachunku kosztów przedsiębiorstwa	247
Aleksandra Martynowicz: Uwarunkowania wyboru metody ustalania różnic kursowych dla celów podatku dochodowego	252
Marek Masztalerz: Analiza wartości produktu w rachunku kosztów docelowych	256
Jarosław Mielcarek: O potrzebie modyfikacji <i>time-driven ABC</i>	265
Jerzy Mońka: Wartość jako cel i płynność finansowa jako determinanta funkcjonowania przedsiębiorstwa	275
Adam Niewęglowski: Rachunek kosztów działań – wczoraj i dziś	286
Bartłomiej Nita: Ewolucja rachunkowości zarządczej: od rachunku kosztów do strategicznej rachunkowości zarządczej	293
Edward Nowak: Rozwój rachunku kosztów w świetle osiągnięć szkoły wrocławskiej	318
Agnieszka Nózka: Procesowe ujęcie działalności jednostki badawczo-rozwojowej	331
Robert Paradecki: Wpływ współzależności produktów bankowych na wynik ze sprzedaży oraz cykl życia	340
Ewa Pasieczna: Oszacowanie podstawy opodatkowania metodą kosztową – studium przypadku	349
Michał Poszwa: Determinanty opłacalności jednorazowych odpisów amortyzacyjnych	357

Adam Putyra: Budżetowanie kosztów działań na podstawie <i>time-driven activity based costing</i>	363
Jolanta Rubik: Audytor a controller – sylwetka zawodowa	375
Bożena Rudnicka: Ujmowanie kosztów działalności operacyjnej w jednostkach budżetowych w świetle obowiązujących regulacji prawnych	380
Kazimierz Sawicki: Rachunkowość i controlling w małych jednostkach gospodarczych	388
Elżbieta Sobów: Koszt surowca w kalkulacji kosztu wytworzenia produktu w zakładzie drobiarskim	396
Kamila Synak: Rola rachunkowości w ograniczaniu zjawiska asymetrii informacji z perspektywy teorii agencji	404
Waldemar Szewc: Praktyczne aspekty usług controllingu w kancelarii doradztwa podatkowego	410
Alfred Szydelko: Możliwości wykorzystania informacji z ewidencji księgowej w obszarach decyzyjnych związanych z działalnością pomocniczą	420
Katarzyna Szymczyk-Madej: Cele kontroli wewnętrznej w zarządzaniu przedsiębiorstwem	427
Marcin Wierzbiński: Podstawowe aspekty controllingu niepublicznej szkoły wyższej	437
Beata Zackiewicz: Przegląd technik i narzędzi wspomagających zarządzanie kosztami nowego produktu poprzez rachunek kosztów docelowych	449

Summaries

Urszula Balon: Costs of quality meaning in the automatic enterprises	21
Urszula Balon, Anna Boratyńska-Sala: Controlling and process approach in the management system	31
Agnieszka Bieńkowska, Anna Zabłocka-Kluczka: FMEA of personnel function – the controlling tool for diagnosis of potential threats in the scope of personnel management	42
Agnieszka Bojnowska: The model of calculating costs found on Activity Based Costing for a Polish co-operative bank. Part I: The assumptions, steps, the map of processes	50
Adam Bujak: Using the leant-on-costs indicators to the evaluation of the accounting system	58
Magdalena Chmielowiec-Lewczuk: Cost control in insurance companies	65
Iwona Chomiak-Orsa: Controlling tools for it project efficiency evaluation	72
Maciej Chorostkowski: Title of statutory auditor only for the chosens?	79
Janusz Czerny: The role and meaning of accountancy in the process of the enterprise restructuring	89

Ksenia Czubakowska: Determining revenues and costs of provided services in within the frameworks of long-term contracts	99
Anna Ćwiakala-Malys: A problem in effective usage of resources in a process of higher state school management	113
Marek Dylewski: Cost accounting of public tasks in local government units – chosen problems	119
Monika Foremna-Pilarska: Operational incomes budgeting and a time factor	126
Angelika Kaczmarczyk, Katarzyna Piotrowska: Reliability of financial information vs. research and development project	132
Marcin Kaczmarek: Performance accounting in a system of budget accounting of the public sector units	140
Małgorzata Kamieniecka: The role of controlling in deferred tax establishment procedure	147
Zdzisław Kes: The characteristic of learning in Department of Cost Calculation and Management Accounting	160
Marcin Klinowski: The project life cycle analysis in its efficiency evaluation	166
Katarzyna Kluska: Internal control in process of auditing of financial statement	173
Tomasz Kondraszuk: Managerial accounting in agriculture in the face of the globalization	182
Roman Kotapski: Budgeting problems in companies. A criticism of budget practice	192
Beata Kotowska: Liquidity management in an enterprise by cash flow budget	201
Michał Jerzy Kowalski: Identification of cost objects in Activity Based Costing	209
Mieczysław Kowerski: Dividends strategies in developed financial markets	218
Zygmunt Kral: Controlling result account of college	227
Wojciech Dawid Krzeszowski: Interest rates in hedging effectiveness evaluation	234
Dorota Kuźdowicz: Variance analysis in fix and flexible planned cost accounting	240
Grzegorz Lew: The control in motivation system of sales representatives ...	246
Teresa Martyniuk: The depreciation as an instrument of a company strategic cost accounting	251
Aleksandra Martynowicz: Conditions of choosing the method of calculation of the foreign exchange differences for income tax purposes	255
Marek Masztalerz: Product value analysis in the target costing process ...	264
Jarosław Mielcarek: On the need for modification of time-driven ABC ...	274
Jerzy Mońka: Value as purpose and financial liquidity as determinant of enterprise function	285

Adam Niewęglowski: Activity-Based Costing – yesterday and today	292
Bartłomiej Nita: The evolution of management accounting: from cost accounting to strategic management accounting	317
Edward Nowak: Cost accounting development on the example of scientific achievements of the Wrocław University of Economics	330
Agnieszka Nózka: Process based R&D unit operation	339
Robert Paradecki: Influence of the interdependence of bank products on the result from the sale and life cycle	348
Ewa Pasieczna: Tax base estimation by the cost Method – a case study	356
Michał Poszwa: Problems of calculating profits of tax depreciation	362
Adam Putyra: Activity Costs Budgeting Based on Time-Driven Activity Based Costing	374
Jolanta Rubik: Auditor vs controller – careers profile	379
Bożena Rudnicka: Formulating costs of operating activity in budgetary units in the light of polish accountancy act regulations and special accountancy policies referring to these units	387
Kazimierz Sawicki: Selected problems of accounting and controlling in small enterprises	395
Elżbieta Sobów: Cost of raw materials in calculation of product manufactured in a poultry processing	403
Kamila Synak: The role of accountancy in reducing information asymmetry from the Agency Theory perspectives	409
Waldemar Szewc: Practical aspects of the services of controlling in a tax consultancy office	419
Alfred Szydelko: The possibilities of using information from record accounting in decision fields connected with support centers	426
Katarzyna Szymczyk-Madej: Goals of internal control in management process	436
Marcin Wierzbński: Responsibility centres in the controlling system of university	450
Beata Zackiewicz: Techniques and tools review for cost management of new product throughout target costing (Target Cost Management)	461

Jolanta Rubik

Politechnika Częstochowska

AUDYTOR A CONTROLLER – SYLWETKA ZAWODOWA

1. Wstęp

W kontekście usprawniania i optymalizowania procesów zarządzania co jakiś czas zmieniają się w literaturze i publikacjach specjalistycznych propozycje możliwych do zastosowania metod, instrumentów, koncepcji.

W ostatnim czasie daje się w literaturze zauważyć nowy trend – nieco bardziej „modny” niż controlling stał się audyt. O ile controlling kojarzy się z pewną filozofią, „sposobem na życie” dla przedsiębiorstwa, o tyle audyt raczej z procedurami, kontrolą i dotrzymaniem pewnych norm. Wiadomo, że obie koncepcje stosowane właściwie uzupełniają się i stanowią nieocenioną pomoc i doradztwo dla menedżerów. Ale za tymi koncepcjami kryją się ludzie, którzy wykonują zawód audytora lub controllera. Są oni analitykami, doradcami i konsultantami dla zarządzających. Artykuł jest próbą scharakteryzowania i porównania sylwetki zawodowej audytora i controllera pod kątem wymogów prawnych, kwalifikacji zawodowych oraz umiejętności osobistych i predyspozycji psychologicznych. Ze względu na ograniczone ramy obiektowe referatu wskazano tylko wiodące i najistotniejsze cechy obu zawodów ze szczególnym uwzględnieniem różnic występujących między nimi.

2. Wymogi prawne i kwalifikacje zawodowe

Stanowisko audytora wewnętrznego wraz z jego zadaniami zostało w przepisach prawa polskiego dokładnie zdefiniowane w odniesieniu do sektora finansów publicznych. W celu ochrony interesu publicznego ustawa o finansach publicznych [7] oraz rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzenia audytu wewnętrznego [5] precyzują cele i zadania audytu wewnętrznego oraz miejsce i rolę audytora w jednostce.

Audytor podlega bezpośrednio kierownikowi jednostki, ale jednocześnie w swoich działaniach ma być obiektywny i niezależny. Z jednej strony rozpoczyna pracę

dopiero od momentu otrzymania pisemnego, imiennego upoważnienia od kierownika jednostki, z drugiej jednak strony jego niezależność podlega szczególnej ochronie, gdyż nie można z nim rozwiązać stosunku pracy bez zgody Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego [4, s. 183].

Według ustawy [7] audytorem może być osoba, która ma obywatelstwo państwa członkowskiego UE lub EFTA, pełną zdolność do czynności prawnych, nie była karana i posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe (certyfikaty, egzamin kontrolerski, egzamin na inspektora kontroli skarbowej lub uprawnienia biegłego rewidenta).

Kodeks etyki audytorów wewnętrznych, ich obowiązki, kompetencje oraz sposób postępowania w procesie doskonalenia, monitorowania i raportowania z oceny zarządzania ryzykiem i funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej zawierają Międzynarodowe Standardy Profesjonalnej Praktyki Audytu Wewnętrznego opracowane przez amerykański Instytut Audytorów Wewnętrznych [3, s. 159].

W sektorze prywatnym istnieje pewna dowolność i brak ścisłych uregulowań i warunków ograniczających możliwość ubiegania się o stanowisko audytora wewnętrznego. Jedynym ograniczeniem może być sam kandydat. Osoba na tym stanowisku musi realizować misję audytu, prowadząc „niezależną, obiektywną działalność o charakterze zapewniającym i doradczym w celu wniesienia do organizacji wartości dodanej i usprawnienia jej funkcjonowania [...] poprzez systematyczne i konsekwentne działanie służące ocenie i poprawie efektywności zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz procesów zarządzania organizacją” [1, s. 10]. Audytor wewnętrzny powinien więc posiadać odpowiednie umiejętności zawodowe oraz zdolności analityczne i twórczego myślenia. Poza tym powinien być niezależny, obiektywny i bezstronny.

W przypadku controllera o przydatności na stanowisko decydują predyspozycje kandydata z punktu widzenia posiadanej wiedzy i umiejętności oraz jego profil psychologiczny. Należy zaznaczyć również, że organizacje zrzeszające zarówno audytorów, jak i controllerów dużą wagę przywiązują do etyki zawodu.

Podsumowując, można stwierdzić, że zawód audytora stał się poprzez jego obligatoryjne wprowadzenie do sektora finansów publicznych bardziej sformalizowany, podczas gdy wykonywanie zawodu controllera nie zostało jeszcze obwarowane uregulowaniami prawnymi. Istnieją jednak inne bariery związane z wykształceniem, wiedzą, umiejętnościami czy cechami osobowości, które jednym mogą ułatwić wykonywanie zawodu audytora czy controllera, innym wręcz to uniemożliwić.

3. Zakres wiedzy

Zarówno od audytora, jak i controllera, którzy pełnią funkcję analityka, doradcy wewnętrznego, konsultanta i przewodnika dla kadry zarządzającej, wymaga się profesjonalizmu i ciągłego rozwoju zawodowego.

Audytor wewnętrzny powinien posiadać wiedzę z zakresu [8, s. 112]:

- zadań i procedur audytu wewnętrznego oraz kontroli wewnętrznej,
- finansów publicznych i rachunkowości,
- prawa, głównie administracyjnego i gospodarczego,
- nowoczesnych technologii i rozwiązań informatycznych,
- ekonomik branżowych,
- analizy ryzyka.

Audytor powinien znać specyfikę danego przedsiębiorstwa od strony organizacyjnej, technicznej i finansowej oraz reguły i zasady zarządzania w danej jednostce. Audytorzy w jednostkach sektora finansów publicznych mają również obowiązkowy harmonogram szkoleń, w których mają obowiązek uczestniczyć

Wymagania wobec controllera są dużo szersze i bardziej interdyscyplinarne, choć kwestia rozwoju zawodowego jest już inwencją samego zainteresowanego. Dla większości pracodawców bardzo istotne jest jednak doświadczenie na danym stanowisku, dojrzałość zawodowa, której nie zastąpią żadne szkolenia. Controller powinien posiadać rozległą wiedzę z zakresu:

- rachunkowości finansowej i zarządczej,
- zarządzania finansami,
- analizy finansowej,
- zarządzania strategicznego,
- zarządzania informacją,
- wykorzystania zaawansowanych narzędzi informatycznych,
- zarządzania ludźmi,
- rynku i biznesu.

Jak zauważa E. Szarska [6, s. 42-44] wraz ze wzrostem zagadnień etycznych, audytu i kontroli wewnętrznej kompetencje controllera (tzw. cechy twarde) nakierowane są bardziej na zarządzanie biznesowe i rozwój strategiczny, wzrasta znaczenie znajomości rynku, technologii, produktów i konkurencji, a tym samym zacieśnia się granica między funkcjami finansowymi i resztą przedsiębiorstwa. Ta wszechstronność jest prawie niemożliwa do osiągnięcia przez jednego człowieka, dlatego controlling w przedsiębiorstwie nie powinien być instytucją jednoosobową. Jest to też jeden z powodów, z których trudno o zbudowanie właściwego, pełnego systemu controllingu w małych i średnich przedsiębiorstwach, których nie stać na zatrudnienie całego zespołu specjalistów.

4. Portret psychologiczny

Lista pożądanych w obu zawodach cech osobowości, tzw. cech miękkich, jest długa i bardzo do siebie podobna. Wynika to z faktu, że większość z nich dotyczy po prostu cech dobrego pracownika. Rzetelność, pracowitość, uczciwość, komunikatywność, umiejętność pracy w zespole to cechy, które każdy właściciel czy me-

nedżer firmy chciałby widzieć u swoich podwładnych. Co więc wyróżnia i predestynuje audytora i controllera do najlepszego wykonywania swoich funkcji?

Najbardziej istotne atrybuty indywidualne audytora to:

- otwartość na nowe idee i pomysły, ale również na ludzi,
- kreatywność i inicjatywa,
- nieprzekupność, bezstronność,
- szacunek do systemu wartości przedsiębiorstwa [8, s. 109],
- przestrzeganie zasad etyki zawodu audytora,
- dokładność, rzetelność i zaangażowanie w ustalaniu faktów,
- analityczny umysł,
- komunikatywność i chęć pomocy, nie krytyki.

Cechy osobowości dobrego controllera w dużej części pokrywają się z cechami audytora. Zdaniem autorki jednak priorytety są nieco inne – od controllera wymaga się informacji nie tyle dokładnych, co szybkich, istotnych dla danej decyzji, dostarczonych w odpowiednim czasie i miejscu. Nie znaczy to, że będą one nierzetelne czy nieprawdziwe, ale controller ma działać bardziej według zasady „lepiej mniej więcej mieć rację niż bardzo dokładnie się mylić”. Otwartość, kreatywność, analityczny umysł i myślenie perspektywiczne to również pożądane cechy na stanowisku, które ma wspomagać sterowanie przedsiębiorstwem za pomocą wyniku. Controller jest osobą, która musi dużo rozmawiać i współpracować z ludźmi na wszystkich stanowiskach, więc kolejne ważne cechy osobowości controllera to [2, s. 213]:

- komunikatywność,
- łatwość nawiązywania kontaktów,
- umiejętność objaśniania i przekonywania,
- empatia,
- asertywność,
- życzliwość,
- zdrowy rozsądek.

Controller powinien posiadać silną świadomość swojej roli doradcy, inicjatora i koordynatora, jednak bez zbytniego „nadęcia” i przekonania o jedynej, słusznej racji. Swoją wiedzę o przedsiębiorstwie i wynikające z tego konsekwencje musi umieć w odpowiednio przystępny, zrozumiały i obrazowy sposób przedstawić ludziom, którzy są odpowiedzialni za podejmowanie decyzji.

Z perspektywy lat można zauważyć, że o ile dawniej audyt pełnił funkcję kontroli na potrzeby controllera (produkt audytu – kontrola; rynek, odbiorca – controller) [3, s. 160], o tyle obecnie oba te stanowiska pełnią funkcję doradztwa dla kadry zarządzającej, więc niezbędna jest ich ścisła współpraca zarówno w poszukiwaniu przyczyn, jak i wyciąganiu wniosków. Niezależność i obiektywizm audytora w połączeniu z dobrą znajomością przedsiębiorstwa i silnej z nim identyfikacji controllera to doskonale połączenie sił w celu optymalizacji wszelkich działań dla dobra jednostki gospodarczej.

Literatura

- [1] *Audyt wewnętrzny w jednostkach sektora finansów publicznych*, red. T. Kiziukiewicz, Difin, Warszawa 2007.
- [2] Janczyk-Strzała E., *Katalog wymagań wobec współczesnego controllera*, [w:] *Rachunkowość a controlling*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 1085, AE, Wrocław 2005.
- [3] Kluska K., *Audyt wewnętrzny w organizacjach gospodarczych – perspektywy rozwoju*, [w:] *Rachunkowość a controlling*, red. E. Nowak, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej nr 1139, AE, Wrocław 2006.
- [4] Piaszczyk A., *Audyt wewnętrzny jako element systemu informacyjno-kontrolnego wspomagającego zarządzanie jednostką sektora finansów publicznych*, [w:] *Współczesna rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi i administracyjnymi*, red. B. Micherda, Wyd. WSPiM, Chrzanów 2003.
- [5] Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzenia audytu wewnętrznego (DzU nr 112, poz. 765).
- [6] Szarska E., *Wymagania wobec profesjonalistów controllingu*, „Controlling i Rachunkowość Zarządcza” 2007, nr 4.
- [7] Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (DzU nr 249, poz. 2104).
- [8] Winiarska K., *Audyt wewnętrzny w 2007 roku. Standardy międzynarodowe – regulacje krajowe*, Difin, Warszawa 2007.

AUDITOR VS CONTROLLER – CAREERS PROFILE

Summary

The article is on the idea and comparison of the careers profile of auditor and controller including legal requirements, qualifications, personal skills and psychological predispositions. The paper presents the main and the most important features of both kinds of job, with compliance of the differences occurred between them.